

HUA 223 Kapittel van Oudmunster te Utrecht

3. Goederen van het kapittel

3.3. Tienden, tevens parochiekerken

3.3.4. Hagestein

735 Stukken betreffende het beheer van de tienden te Hagestein, 1567-1787

De heffing van de grove tiend in Hagestein in 1630

Freek van Toor, 7 januari 2026

In dit archiefstuk zijn diverse stukken over de tiendheffing in Hagestein samengebracht. Over de discussie die van de kapittels Dom en Oudmunster in 1587 met Hendrik van Brederode uit Vianen voerde over het recht om tienden in Hagestein te heffen (fol 2-22 digitaal) heeft Huib Leeuwenberg een artikel geschreven.¹

Hieronder volgt een overzicht van de opbrengsten van de gewassen die vallen onder de grove of korentiend uit 1630 (fol 62-68 digitaal). Het gaat om 61 huislieden, boeren, waaronder twee vrouwen: de weduwe van Meus Gerrits en Aeltje Thonis. Het overzicht geeft geen inzicht in de opbrengsten van de smalle tienden (tuinvruchten zoals moes, knollen, radijs, appels, peren, noten en gras, hooi, hop, hout) en de krijtende tienden (jonge dieren zoals veulens, kalveren, lammeren, biggen).

De gewassen betreffen weit (tarwe), boekweit, (zomer- en winter)gerst, bonen, erwten, haver en rogge.

Opvalt dat er veel haver werd geproduceerd en weinig rogge en boekweit.

Veel persoonsnamen komen terug in een overzicht dat in 1624 werd gemaakt van 'huijsluijden ende innegesetenen tot Hagesteijn'. Daar gaat het om 111 man, zowel boeren als andere ingezetenen. Op basis hiervan heb ik het aantal inwoners in dat jaar geschat op ongeveer 425 mensen, waarvan de helft tot de boerenstand behoorde.²

Over de praktijk van de tiendheffing halverwege de zeventiende eeuw geeft een artikel van Kees van Schaik veel informatie.³ De maten zijn terug te vinden op de website van Meertens.⁴ Een mud was een inhoudsmaat die in Utrecht in de 17e eeuw 120,4 liter dan wel 105,4 liter groot was. Er gingen 4 schepel in een mud. In het onderstaande overzicht bedraagt een hoet tussen de 10,14 en 10,4 mud.

Aanteijckeninge vande greynen⁵
ofte gewasch inde heerlijkheijt
van Hagesteijn over dese jaere
1630

fol 62 rechts		
Sebastiaen Sijmons	weyt	6 mud
	wintergarst	1,5 hien
	bouk	1,5 hien
	haver	6 mud
Sijmon Peters	wintergarst	1 mud
	boecweyt	1 mud
Jan Jans van den Berch		1 hoet
	wintergarst	1,5 hoet
	witte erith	4 mud
	grauwe erith	4 mud
	bonen	4 mud
	haver	3 hoet
Cornelis Adriaens	weyt	6 mud

¹ Huib Leeuwenberg, Boerenverdriet: krijgsvolk in Hagestein, In het land van Brederode : jaarboek voor het Land van Vianen; 2012, p. 16-32.

² Freek W. van Toor, Drie eeuwen tellingen in Hagestein: De omvang van de bevolking van 1548 – 1849. In het land van Brederode : jaarboek voor het Land van Vianen, 2019, p. 4-14.

³ Kees van Schaik, De tiendverkoop in 't Goy en het menu in de herberg De Roskam te Houten in 1656. in: Het Kromme-Rijng gebied. Tijdschrift van de historische kring 'Tussen Rijn en Lek', 2003, nr. 4, p. 69-74.

⁴ De oude Nederlandse maten en gewichten, <https://mgw.meertens.knaw.nl/>.

⁵ Granen zoals tarwe, rogge, gerst.

	erith	2 mud
	bonen	4 mud
	boeckweijt	1 mud
	haver	3 hoet
fol 63 links		
Corn Thonis	bonen	1 mud
	boeckweijt	1 mud
	haver	3 mud
Engbert den Ouden	weijt	1 mud
	bonen	1 mud
	haver	0,5 mud
Engbert de Jonge	weijt	1 mud
	somergarst	1 mud
	bonen	1 mud
	boeckweijt	3 schepel
	haver	4 mud
Corn Jans	weijt	1 mud
	wintergarst	2 mud
	bonen	1 mud
	haver	0,5 mud
Cornelis Cornelis	naelden weijt	1,5 mud
	wintergarst	1 mud
	erith	4 mud
	boeckweijt	3 mud
	bonen	1 hoet
	haver	1 hoet
fol 63 rechts		
Peter Willems	weijt	1 mud
	haver	1 mud
Thonis Speijerts	weyt	1 mud
	somer garst	0,5 mud
	wintergarst	1 mud
	haver	1,5 mud
Jan Thonis Peeck	weijt	3 mud
	errith	3 mud
	boeckwijt	2 mud
	bonen	3 mud
	boeckwijt & somergarst	3 mud
	haver	8 mud
Pauwels Ruthich	weijt	2 mud
	garst	0,5 mud
	haver	2 mud
Thonis Ruijts	weijt	1 mud
Peter Thonis Peeck	weijt	3 mud
	boekweijt	0,5 mud
	haver	8 mud
fol 64 links		
Adriaen Cuijckens	weijt	2 mud
	wintergarst	1,5 hoet
	haver	6 mud
Cornelis Cornelis Cuycken	weijt	6 mud
	wintergarst	2 mud
	bonen	5 mud
	haver	1,5 hoet
Gerrit Jans Peek	weijt	2 mud

	wintergarst	1 hoet
	errith	1,5 mud
	bonen	5 mud
	haver	2 hoet
Cornelis Gijsberts	weijt	4 mud
	bonen	2 mud
	haver	4 mud
Aert Gerrits Keijser	weijt	2 mud
	errith	1 schepel
	bonen	2 mud
	haver	4 mud
fol 65 rechts		
Jan Meus	weijt	2 hoet
	errith	1 hoet
	somergarst	1 mud
	boeckweijt	0,5 mud
	haver	3 hoet
Harman Thonis Peeck	weijt	2 mud
	bonen	3 mud
	errith	3 schepel
	haver	1 hoet
Corn Cornelis Dunnen	weijt	6 mud
	bouk	3 mud
	haver	3 hoet
Jan Jans Peeck den jongen	weijt	1 mud
	wintergarst	6 mud
	bonen	3 mud
Huybert Handericks	weijt	3 mud
	wintergarf	1,5 hoet
	bonen	2 mud
	haver	2,5 hoet
fol 65 links		
Oth Roeloeffs	weijt	2 hoet
	errith	4 mud
	bonen	4 mud
	haver	5 hoet
Aeren (Adriaen) Dircks	weijt	1,5 hoet
	wintergarst	4 mud
	errith	3 mud
	bonen	4 mud
	somergarst	4 mud
	haver	4 mud
Oth Baltus	weijt	1,5 mud
	somergarst	2 mud
	bonen	1 mud
	haver	1 hoet
Baltus Oth	weijt	6 mud
	wintergarst	2 hoet
	errith	4 mud
	bonen	1 hoet
	haver	1 hoet
Jacob Lauwen	weijt	1 hoet
	rog	2 mud
	wintergarst	1 hoet
	errith	3 mud

	bonen	2 mud
	haver	5 mud
fol 65 rechts		
Coen(raet) Jans	weijt	3 hoet
	wintergarst	1 hoet
	errith	1 hoet
	bonen	2 hoet
	haver	3 hoet
	boeckweijt	1 mud
Laurens Jacobs	weijt	6 mud
	wintergarst	3 hoet
	bonen	1 hoet
	haver	1 hoet
	errith	3 mud
Roeloff Ottens	weijt	5 mud
	wintergarst	3 mud
	errith	4 mud
	bonen	2 mud
	haver	4 mud
Jan Bosch	weijt	2,5 hoet
	wintergarst	1 hoet
	errith	1,5 hoet
	bonen	2 mud
	haver	1 hoet
fol 66 links		
Dirck Barts	weijt	1,5 mud
	boeckweijt	1 mud
	haver	1 hoet
Cornelis Dircks	weijt	3 mud
	garst	2 mud
	errith	3 mud
	bonen	3 mud
	haver	2 hoet
Gerrit Adriaens den jong	weijt	1 hoet
	bonen	5 mud
	haver	1 hoet
Joost Roeloffs	weijt	1 hoet
	somergarst	1 hoet
	errith	2 mud
	bonen	1 mud
	haver	2 hoet
	boeckweijt	3 mud
fol 66 rechts		
Anthonis Jans	weijt	1,5 hoet
	garst	2 hoet
	errith	1 mud
	bonen	1,5 hoet
	haver	3 hoet
De weduwe van Meus Gerrits	weijt	2 mud
	garst	3 mud
Reijer Jans	weijt	3 schepel
	garst	4 mud
	bonen	1 hoet
	haver	3 hoet
Anthonis Cornelis	weijt	1 mud

	haver	1 hoet
Cornelis Speyerts	weijt	2 mud
	garst	1 hoet
	bonen	1 hoet
	haver	1 hoet
	boeckweijt	1 mud
Cornelis Peters Royen	weijt	1 mud
	bonen	2 schepel
	haver	4 mud
fol 67 links		
Hendrick Peters	garst	5 mud
	errith	2 mud
	bonen	2 mud
	haver	2 hoet
Splinter Hendricks	weijt	2 mud
	garst	4 mud
	errith	3 schepel
	bonen	2 mud
	haver	1 hoet
Jan Thonis Tuycker	weijt	3 mud
	bonen	4 mud
	haver	4 hoet
Claes Aerts	bonen	2 mud
	haver	2 hoet
Willem Otth Raijmaecker	weijt	5 schepel
	errith	2 schepel
	boeckweijt	1 myet
Cornelis Peters muelenaer	weijt	4 mud
	errith	1 mud
	bonen	1 hoet
	haver	1 hoet
fol 67 rechts		
Claes Jans	weijt	0,5 hoet
	garst	1,5 hoet
	bonen	1 hoet
	errith	4 mud
	haver	2 hoet
Anthonis Gerrits	weijt	1 hoet
	garst	1 hoet
	errith	1 hoet
	bonen	1 hoet
	haver	2 hoet
Gerloff Peters	weijt	4 mud
	garst	4 mud
	bonen	2 mud
	boeckweijt	3 mud
	haver	6 mud
Dirck Cornelis	weijt	1 hoet
	garst	1 hoet
	errith	4 mud
	bonen	2 mud
	haver	4 hoet
Jan Gosens	weijt	1 hoet
	garst	2 hoet
	bonen	2 mud

	haver	2 hoet
Aeltje Thonis	weijt	1,5 hoet
	garst	1 hoet
	errith	2 mud
	haver	4 hoet
fol 68 links		
Jan Jans Peck	weijt	4 mud
	garst	1 hoet
	boeckweijt	2 mud
	errith	1 hoet
	bonen	1 mud
	haver	1 mud
Hendrick Aerts	weijt	4 mud
	garst	6 mud
	errith	6 mud
	bonen	2 mud
	haver	1 hoet
Peter Peters	weijt	6 mud
	errith	3 mud
	bonen	6 mud
	haver	2 hoet
Huybert Jacobs	weijt	2 mud
	bonen	2 mud
	haver	2 hoet
Denis Cornelis	garst	1,5 hoet
	haver	2 hoet

Totaal fol 69 links

Rogge	2 mud	
Weijt	329 mud	
Garst	325 mud	
Erwitbonen	331 mud	2 schepel
Boekweijt	22 mud	1 schepel
Haver	835 mud	
	1844	3 schepel